Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De kwaliteit van de gespecialiseerde jeugdhulp aan slachtoffers van loverboys

Utrecht, februari 2018

Voorwoord

Hulp van goede kwaliteit

Het is verheugend om te kunnen concluderen dat de meeste van de dertien onderzochte jeugdhulpbieders kwalitatief goede gespecialiseerde hulp bieden aan (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys.
Zoals ook staat beschreven in het Actieplan en Kwaliteitskader van de commissie Azough, moet deze hulp vasthoudend zijn en geboden worden vanuit een sterke betrokkenheid van de professionals.
De minderjarige slachtoffers die de inspectie heeft gesproken, gaven aan dat zij tijdens de behandeling weer leren om hun grenzen aan te geven, hun gevoelens te uiten en dat zij therapie krijgen om hun trauma's te verwerken. Zo werken zij, samen met hun ouders en professionals, stap voor stap aan het versterken van hun zelfbeeld en aan hun toekomst.

Slachtoffers onvoldoende in beeld

Zorgelijk is dat het aantal behandelde slachtoffers van loverboys veel lager ligt dan het geschatte aantal slachtoffers. In de 'Slachtoffermonitor mensenhandel 2012-2016'[1] wordt het aantal minderjarige, overwegend vrouwelijke, slachtoffers van binnenlandse seksuele uitbuiting op 1.363 geschat. Het aantal bij het Coördinatiecentrum Mensenhandel geregistreerde minderjarige slachtoffers in diezelfde periode ligt aanzienlijk lager, namelijk 452.

Ook ligt het aantal (vermoedelijke) minderjarige slachtoffers dat bij de dertien jeugdhulpaanbieders wordt behandeld veel lager. In het voorjaar 2017 werd dit geschat op 142.

Dit betekent dat minderjarige slachtoffers van loverboys nog onvoldoende worden gesignaleerd en vervolgens nog onvoldoende worden doorverwezen naar de gespecialiseerde jeugdhulp. Een complicerende factor hierbij is dat het onderscheid tussen daadwerkelijke, vermoedelijke en potentiële slachtoffers in de praktijk moeilijk is te maken. Daarnaast is het beschikbare aanbod van gespecialiseerde hulp voor deze slachtoffers nog onvoldoende bekend bij de verwijzers. Hierdoor is de kans groot dat de slachtoffers die wél zijn gesignaleerd niet naar de juiste voorzieningen worden doorverwezen en niet de benodigde gespecialiseerde hulp krijgen.

Een uitdaging voor gemeenten

Hier ligt een belangrijke uitdaging voor de gemeenten, naast het voorliggend veld en de jeugdhulpaanbieders. Gemeenten zorgen, naast de signalering van slachtoffers door de lokale wijkteams, immers ook voor de doorverwijzing naar deze hulp. Het is van belang dat gemeenten weten wie de gespecialiseerde aanbieders van de hulp aan deze slachtoffers zijn, waar ze te vinden zijn en waar hun aanbod uit bestaat. Vanwege de specifieke doelgroep en vanwege de benodigde specialistische kennis en deskundigheid, is deze hulp niet lokaal of regionaal maar bovenregionaal georganiseerd. De inspectie verwacht dat gemeenten, eventueel op (boven)regionaal niveau of samen met de VNG, de benodigde zorgcoördinatie helder beleggen. Daarnaast is het van groot belang dat er een landelijk dekkend aanbod komt van gespecialiseerde jeugdhulp voor deze slachtoffers. De inspectie roept gemeenten, VNG en VWS op hiervoor te zorgen en dit een plek te geven in het programma Zorglandschap jeugd.

Trajectbenadering is nodig

Aanbieders die gesloten jeugdhulp bieden aan (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys hebben dikwijls te maken met relatief kortdurende machtigingen, afgegeven door de kinderrechter. Tegelijkertijd vraagt de behandeling van de complexe problematiek van deze slachtoffers een langere behandelduur van gemiddeld zes maanden tot een jaar. De aanbieders van gesloten jeugdhulp kunnen in die gevallen de benodigde behandeling niet afmaken. Daarnaast zijn jeugdigen die weten dat zij voor een korte periode binnen de gesloten instelling moeten verblijven over het algemeen minder gemotiveerd om via de behandeling aan hun problematiek en toekomst te werken. Voor deze kwetsbare doelgroep is daarom een trajectbenadering nodig. Hierbij worden de jeugdigen zo nodig eerst gesloten behandeld, om deze behandeling vervolgens in een open setting te kunnen afronden. Dit vraagt om een nauwe samenwerking tussen zowel de verwijzers en de jeugdhulpaanbieders als de jeugdhulpaanbieders onderling. De inspectie roept alle partijen op om hieraan bij te dragen.

Dr. J.A.A.M. (Ronnie) van Diemen-Steenvoorde,
Inspecteur-generaal Gezondheidszorg en Jeugd

[1] Slachtoffermonitor mensenhandel 2012-2016 van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen, 2017.

Inleiding

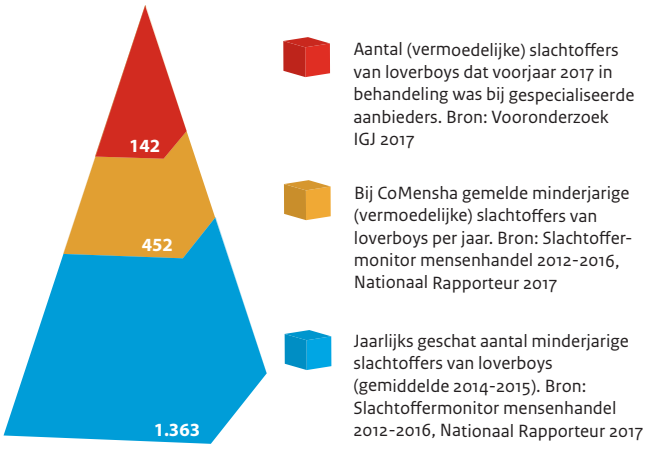
Op verzoek van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport[2] deed de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in oprichting (hierna de inspectie) in 2017 onderzoek bij jeugdhulpaanbieders die gespecialiseerde hulp bieden aan (vermoedelijke) minderjarige meisjesslachtoffers van loverboys[3]/ mensenhandel (hierna: loverboys). Doel van het onderzoek was om te bepalen in hoeverre de aanbieders kwalitatief goede gespecialiseerde hulp bieden aan deze jeugdigen.

Omdat er geen overzicht was van jeugdhulpaanbieders die gespecialiseerde hulp bieden aan (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys, heeft de inspectie dit door middel van een vooronderzoek in kaart gebracht. Uit het vooronderzoek kwam naar voren dat dertien jeugdhulpaanbieders gespecialiseerde residentiële hulp (met verblijf) bieden aan minderjarige slachtoffers van loverboys. De betreffende jeugdhulpaanbieders gaven aan dat zij zowel vermoedelijke als daadwerkelijke slachtoffers behandelen. Ook bleek dat het slachtofferschap niet altijd is/kan worden vastgesteld en dat aanbieders tevens potentiële slachtoffers behandelen. Het aantal (vermoedelijke) slachtoffers dat deze jeugdhulpaanbieders in behandeling hebben is relatief klein.

Figuur 1 laat zien hoe groot het verschil is tussen het geschatte aantal minderjarige (overwegend vrouwelijke) slachtoffers van binnenlandse seksuele uitbuiting (circa 1.363)[4], het aantal bij het Coördinatiecentrum Mensenhandel, CoMensha,[5] geregistreerde slachtoffers (452), en het aantal (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys dat in het voorjaar van 2017 bij de dertien jeugdhulpaanbieders werd behandeld (circa 142).

Figuur 1

Aantallen minderjarige slachtoffers

Onderzoek

De inspectie heeft onderzoek gedaan bij de dertien bekende jeugdhulpaanbieders die gespecialiseerde hulp bieden aan minderjarige meisjesslachtoffers van loverboys. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de kernverwachtingen van het toetsingskader Verantwoorde Hulp voor Jeugd.[6] Dit toetsingskader bestaat uit vijf thema's: Uitvoering hulpverlening, Veiligheid, Leefklimaat, Cliëntenpositie en Organisatie. Bij de operationalisatie van de kernverwachtingen sloot de inspectie nauw aan bij de kernelementen uit het Kwaliteitskader van de commissie Azough (zie hieronder). Na ieder onderzoek schreef de inspectie een openbaar rapport, met daarin het oordeel op de getoetste verwachtingen. Deze rapporten zijn gepubliceerd op de website van de inspectie (www.igj.nl).

Commissie Azough

In 2014 startte de commissie Azough[7] met als doel een bijdrage te leveren aan een beter hulpaanbod aan (vermoedelijke en potentiële) minderjarige meisjesslachtoffers. In december 2014 verscheen het Actieplan 'Aanpak meisjesslachtoffers van loverboys/mensenhandel in de zorg voor jeugd: Hun verleden is niet hun toekomst[8]. Aanleiding voor het actieplan was de toename van het aantal slachtoffers van loverboys en het ontbreken van een integrale ketenaanpak voor slachtoffers. Het actieplan bevat kernelementen die cruciaal zijn voor de opvang en behandeling van slachtoffers. Deze kernelementen zijn uitgewerkt in een Kwaliteitskader,[9] dat handvatten bevat voor organisaties die gespecialiseerde, residentiële hulp aan meisjesslachtoffers van loverboys (willen) bieden.

---

[2] Kamerbrief van 7 januari 2016, kenmerk 713864.

[3] Onder de term 'loverboys' wordt verstaan: mensenhandelaren die met verleidingstechnieken, manipulaties, chantage en/of geweld meisjes inpalmen, met als oogmerk hen later voor zich te laten werken in de prostitutie of illegale sectoren (Kamerbrief van 8 mei 2017, kenmerk 2060517). Slachtoffers van loverboys worden gezien als slachtoffers van seksuele uitbuiting.

[4] Slachtoffermonitor mensenhandel 2012-2016, Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen, 2017.

[5] CoMensha is het landelijk meldpunt voor de centrale aanmelding, plaatsing en registratie van slachtoffers van mensenhandel. Doel van het melden van (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys/ mensenhandel bij CoMensha is om hiermee een bijdrage te leveren aan een adequate registratie van aantallen en aard van deze slachtoffers in de zorg voor jeugd. Het melden bij CoMensha is een van de kernelementen uit het kwaliteitskader van de commissie Azough. Het melden bij CoMensha vindt alleen plaats met uitdrukkelijke toestemming van jeugdige (16+) of ouders/voogd.

[6] http://toetsingskadervhj.nl

[7] De commissie Azough (de commissie 'Aanpak slachtoffers van loverboys/ mensenhandel in de zorg voor jeugd') is ingesteld op initiatief van de bij de branche-organisatie Jeugdzorg Nederland aangesloten organisaties, met steun van het Ministerie van VWS en met ondersteuning door Jeugdzorg Nederland.

[8] http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Actieplan-Hun-verleden-is-niet-hun-toekomst.pdf

[9] Kwaliteitskader voor jeugdhulporganisaties die gespecialiseerde opvang en hulp bieden aan meisjesslachtoffers van loverboys/mensenhandel (2015).

Leeswijzer

Deze rapportage geeft de bevindingen weer uit het onderzoek bij de dertien jeugdhulpaanbieders. Bijlage 1 bevat een overzicht van alle goede praktijkvoorbeelden die de inspectie tijdens het onderzoek heeft opgehaald.

Conclusie

De inspectie is positief over de kwaliteit van de gespecialiseerde jeugdhulp aan (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys. De aanbieders werken tijdens de behandeling samen met de jeugdigen aan belangrijke thema's, zoals het versterken van hun zelfbeeld en weerbaarheid, het bevorderen van een gezonde seksuele ontwikkeling en traumaverwerking. Ook spannen zij zich in om samen te werken met ouders en het sociale netwerk van de jeugdige te vergroten. De professionals hebben daarnaast een actueel beeld van de veiligheid van de jeugdige en maken concrete afspraken om veiligheidsrisico's te beperken. Tevens valt in positieve zin de houding van de professionals op die wordt gekenmerkt door duidelijke steun en sturing, een respectvolle bejegening en wederzijds vertrouwen.

Het is van belang dat de jeugdhulpaanbieders zich blijven ontwikkelen als specialisten op dit terrein, dat zij waar dat kan met elkaar samenwerken en van elkaar leren. In dat kader bevat de bijlage een overzicht van alle goede praktijkvoorbeelden die de inspectie tijdens het onderzoek heeft verzameld. De inspectie brengt deze goede initiatieven en werkwijzen graag onder de aandacht.

Bevindingen

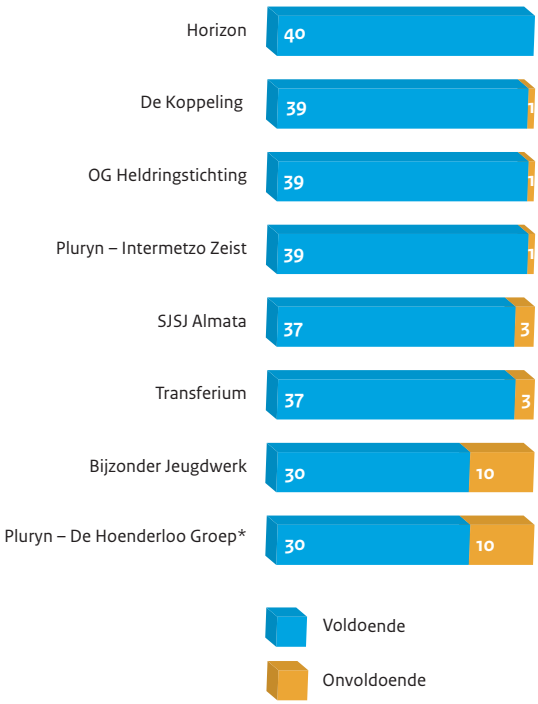
Van de dertien aanbieders die in het onderzoek zijn betrokken bieden er zeven gesloten jeugdhulp, vijf open jeugdhulp en één zowel open als gesloten jeugdhulp aan (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys. Bij de aanbieders van open jeugdhulp zijn drieëndertig verwachtingen van het toetsingskader Verantwoorde Hulp voor Jeugd beoordeeld en bij de aanbieders van gesloten jeugdhulp veertig verwachtingen. Bij de laatste zijn namelijk ook aanvullende verwachtingen getoetst op het gebied van het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen en het toekennen van verlof.

De gespecialiseerde hulp aan slachtoffers van loverboys is van goede kwaliteit

De inspectie concludeert dat de meeste onderzochte jeugdhulp-aanbieders kwalitatief goede gespecialiseerde hulp bieden aan (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys. De overwegend positieve bevindingen laten zien dat de meeste jeugdhulp-aanbieders geheel of grotendeels conform het kwaliteitskader van de commissie Azough werken. De inspectie acht deze jeugdhulp-aanbieders in staat om gespecialiseerde jeugdhulp te bieden aan (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys en vertrouwt erop dat de jeugdhulpaanbieders de geconstateerde aandachtspunten voortvarend oppakken. Twee jeugdhulpaanbieders hebben desgevraagd een verbeterplan opgesteld om de kwaliteit van de geboden hulp te verbeteren. De resultaten staan in onderstaande twee figuren weergegeven.

Figuur 2

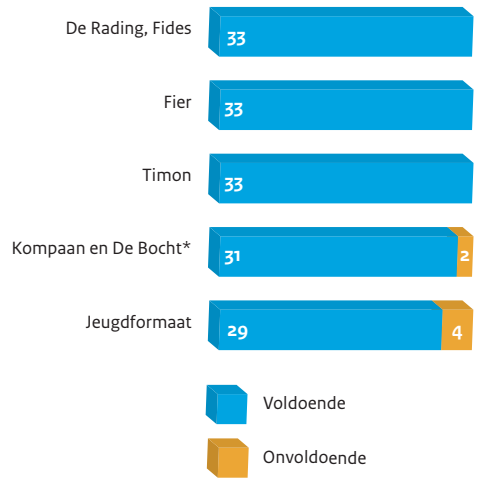
Scores voor jeugdhulpaanbieders met gesloten jeugdhulp
(40 verwachtingen)

* Bij Pluryn – De Hoenderloo Groep zijn zowel open als gesloten groepen getoetst.

Figuur 3

Scores voor jeugdhulpaanbieders met open Jeugdhulp (33 verwachtingen)

* Kompaan en De Bocht heet sinds 1 januari 2018 Sterk Huis.

Onderstaand volgen de uitkomsten op de vijf onderzochte thema's van het toetsingkader Verantwoorde Hulp voor Jeugd. Per thema worden de belangrijkste bevindingen uitgelicht. Aangezien het thema Veiligheid cruciaal is binnen het werken met deze doelgroep, zijn van dit thema alle bevindingen weergegeven.

Thema Uitvoering hulpverlening

De inspectie constateert dat de meeste jeugdhulpaanbieders voldoen aan de verwachtingen van het thema Uitvoering hulpverlening.[10] Dit betekent dat de professionals volgens professionele standaarden werken, dat zij de (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys en hun ouders bij de hulp betrekken en dat zij het behandelplan afstemmen met de plannen van de overige betrokken instanties. In geval van gesloten jeugdhulp passen professionals vrijheidsbeperkende maatregelen op zorgvuldige wijze toe en kennen zij verlof verantwoord toe.

Alle jeugdhulpaanbieders hebben een genderspecifieke methodiek voor de hulp aan kwetsbare meiden en/of (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys. De methodieken bevatten over het algemeen de kernelementen uit het kwaliteitskader van de commissie Azough, zoals een gendersensitieve, gefaseerde, traumagerichte, systemische aanpak, die gericht is op het vergroten van de eigenwaarde. De methodieken/ zorg-programma's Asja van Fier en PINQ – gesloten van De Koppeling zijn als enige twee opgenomen in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut (NJi). Dit betekent dat deze zorgprogramma's zijn beoordeeld als goed beschreven en goed onderbouwd. De helft van de overige jeugdhulpaanbieders heeft hun behandelmethodiek inmiddels ter erkenning bij het NJi ingediend.

Wat opvalt is dat de methodieken los van elkaar zijn ontwikkeld. De inspectie adviseert de jeugdhulpaanbieders om meer samen te werken en van elkaar te leren, ook bij de methodiekontwikkeling. Daarnaast is het van belang dat er meer kennis wordt verkregen over de effectiviteit van de geboden hulp aan deze slachtoffers, want het is uiteraard van het grootste belang dat deze jeugdigen worden geholpen met een aanpak die werkt.

Fier en Kompaan en De Bocht zijn als enige opgenomen in het Landelijk Transitie-arrangement Jeugd, als aanbieders met gespecialiseerde jeugdhulp voor slachtoffers van loverboys. Hierdoor kunnen gemeenten jeugdigen van buiten de eigen regio naar Fier en Kompaan en De Bocht doorverwijzen voor behandeling.

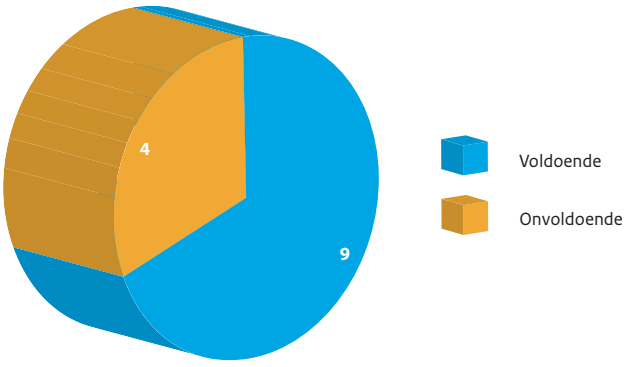
Opvallend is dat elf van de dertien jeugdhulpaanbieders zich met hun genderspecifieke, meidengroepen op een bredere doelgroep richten dan alleen (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys.

Op deze meidengroepen verblijven jeugdigen met diverse, waaronder psychiatrische, problematiek die baat hebben bij intensieve hulp op een genderspecifieke groep. Jeugdhulp-aanbieders Fier en De Koppeling hebben daarentegen groepen waar alleen of hoofdzakelijk (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys verblijven.

Conform het kwaliteitskader van de commissie Azough, verblijven bij elf van de dertien aanbieders alleen meiden op de groepen waar (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys worden behandeld. Bij Transferium en Pluryn – De Hoenderloo Groep worden meiden en jongens soms samen geplaatst op de groepen. Uit effectonderzoek bij Transferium blijkt overigens dat de samenplaatsing van meiden en jongens (zonder seksueel grens-overschrijdende problematiek) niet bijdraagt aan onveiligheid en dat de jeugdigen profiteren van de behandeling op een gemengde groep. De traumasymptomen van de meiden namen af en hun eigenwaarde nam toe.

Figuur 4

Jeugdhulpaanbieders bieden hulp die past bij de relevante ontwikkelgebieden en de problematiek van de jeugdigen en hun ouders (verwachting 1.1.1)

Figuur 4 laat het belangrijkste verbeterpunt zien binnen het thema Uitvoering hulpverlening. De werkwijze van vier van de jeugd-hulpaanbieders sluit onvoldoende aan bij de problematiek en relevante ontwikkelgebieden van de (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys. Dit betekent dat deze jeugdhulpaanbieders nadrukkelijker aandacht moeten besteden aan het (vermoedelijke) slachtofferschap tijdens de behandeling.

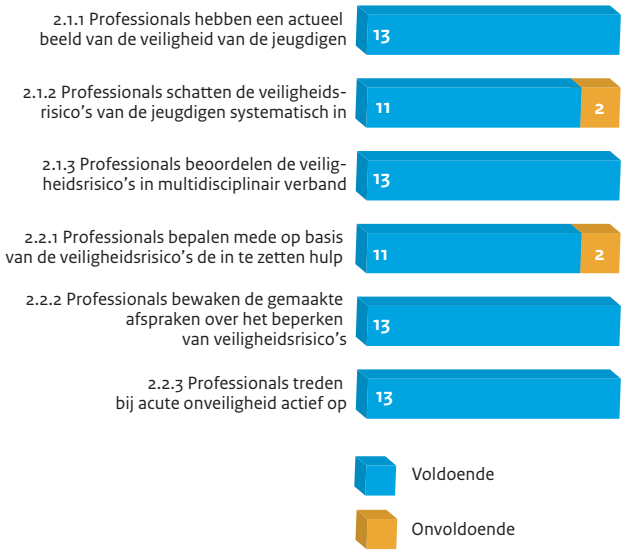
Thema Veiligheid

Nagenoeg alle jeugdhulpaanbieders voldoen aan de zes verwachtingen die bij het thema Veiligheid horen. De profes-sionals houden goed zicht op de veiligheid van de (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys en beperken de veiligheidsrisico's voor deze jeugdigen. Ook stellen zij, conform het kwaliteitskader van de commissie Azough, de veiligheid van de jeugdigen gedurende de hulpverlening centraal. Bij twee jeugdhulpaanbieders verwacht de inspectie dat zij verbeteren op het gebied van zowel het inschatten van veiligheidsrisico's als het inzetten van hulp om de veiligheidsrisico's te beperken.

[10] Bij de aanbieders van open jeugdhulp zijn acht en bij de aanbieders van gesloten jeugdhulp zijn vijftien verwachtingen getoetst over het thema Uitvoering hulpverlening. Bij deze laatste zijn ook verwachtingen over het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen en het toekennen van verlof getoetst.

Figuur 5

Scores op het Thema Veiligheid

Thema Leefklimaat

Bij het thema Leefklimaat voldoen vrijwel alle jeugdhulp-aanbieders aan de zes verwachtingen die bij dit thema horen. Dit houdt in dat professionals een respectvolle houding hebben naar de (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys. Ook is het leef-klimaat passend bij de jeugdigen en is de fysieke leefomgeving van goede kwaliteit. Conform het kwaliteitskader van de commissie Azough zorgen de jeugdhulpaanbieders voor een positief pedagogisch basisklimaat.

Thema Cliëntenpositie

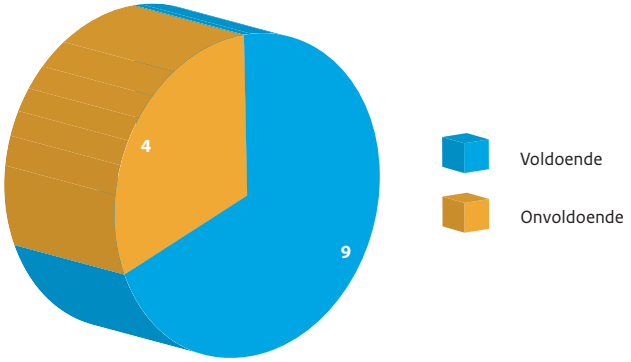
Alle dertien jeugdhulpaanbieders voldoen aan de drie bij-behorende verwachtingen. Dit betekent dat de aanbieders de jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid geven om voor hun individuele belangen op te komen.

Thema Organisatie

Voor wat betreft het thema Organisatie voldoen de meeste jeugdhulpaanbieders aan de tien verwachtingen. De aanbieders beschikken over een visie en beleid over hoe zij verantwoorde hulp bieden. Zij voeren systematisch kwaliteitsmanagement uit. Daarnaast voldoen zij aan de door de inspectie geselecteerde nalevingsnormen. Zo beschikken zij over een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) van medewerkers die structureel contact hebben met jeugdigen en hun ouders en over een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook zorgen de aan-bieders voor jeugdhulp in samenhang met andere hulp. Conform het kwaliteitskader van de commissie Azough is er over het algemeen een goede en intensieve samenwerking tussen de politie en de jeugdhulpaanbieders, wat juist bij deze doelgroep van groot belang is.

Figuur 6

De aanbieder werkt met geregistreerde professionals, tenzij de inzet van een niet geregistreerde professional niet afdoet aan de kwaliteit van hulp of noodzakelijk is voor de kwaliteit (verwachting 5.2.1)

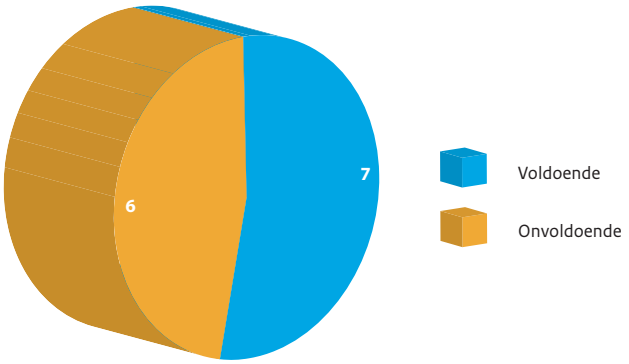

Uit figuur 6 blijkt dat een belangrijk verbeterpunt voor vier van de dertien onderzochte jeugdhulpaanbieders is dat zij onvoldoende werken met SKJ-geregistreerde professionals. Volgens het Kwaliteitskader Jeugd[11], dat geldt als de veldnorm voor de verantwoorde werktoedeling binnen de jeugdhulp, moet jeugd-hulp door SKJ-geregistreerde professionals worden uitgevoerd als deze hulp gericht is op complexe problematiek en specifieke kennis en vaardigheden vereist. Het gespecialiseerde aanbod van de dertien onderzochte jeugdhulpaanbieders voldoet aan deze criteria. Daarom vraagt ook de dagelijkse begeleiding op de groep volgens de inspectie om de expertise van geregistreerde pedagogisch medewerkers, eventueel naast de inzet van niet-geregistreerde medewerkers. De inzet van een aan de groep verbonden geregistreerde behandelcoördinator en/of geregis-treerde ambulant hulpverlener(s) vindt de inspectie bij dit gespecialiseerde aanbod onvoldoende. De inspectie verwacht van de aanbieders dat zij een onderbouwde keuze maken voor de verhouding tussen het aantal geregistreerde en niet-geregis-treerde pedagogisch medewerkers, passend bij de complexiteit van de problematiek van de jeugdigen.

[11] https://professionaliseringjeugdhulp.nl/assets/brochures/kwaliteitskader-jeugd.pdf

Figuur 7

De aanbieder zet professionals in die aantoonbaar zijn geschoold voor de functie die zij uitoefenen (verwachting 5.2.2)

Figuur 7 geeft een tweede verbeterpunt weer binnen het thema Organisatie. Zes jeugdhulpaanbieders, inclusief de vier aanbieders die onvoldoende werken met geregistreerde professionals, zetten professionals in die onvoldoende geschoold zijn in het werken met de specifieke doelgroep van (vermoedelijke) loverboyslachtoffers. Het melden van (vermoedelijke) slachtoffers van loverboys bij het Coördinatiecentrum Mensenhandel, CoMensha, is een belangrijk aandachtspunt voor de dertien jeugdhulpaanbieders. De inspectie daagt de jeugdhulpaanbieders uit om na te denken over de wijze waarop zij jeugdigen en ouders meer kunnen stimuleren om de benodigde toestemming te geven voor het melden bij CoMensha.

Bijlage

Goede praktijkvoorbeelden

In deze bijlage staan alle goede praktijkvoorbeelden die de inspectie tijdens het toezicht bij de dertien jeugdhulpaanbieders heeft opgehaald.

Fier (open jeugdhulp):

1 Fier hanteert binnen haar groepen het behandelconcept van High Intensive Care & High Safety: intensieve gespecialiseerde zorg, waarbij sprake is van een integratie van begeleiding, behandeling, sport, onderwijs en participatie vanuit een holistische scope, en een hoog niveau van veiligheid en bescherming in een open setting;

2 Het project 'Bijzondere vriendschappen' biedt de jeugdigen die bij Fier verblijven ondersteuning bij het opbouwen en vergroten van een sociaal netwerk. De ondersteuning wordt geboden door vrijwilligers ('bijzondere vriendin' of 'big sister') die aan de jeugdigen gekoppeld worden.

3 Fier stelt haar (specialistische) kennis en expertise op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties en trauma-diagnostiek en -behandeling zowel regionaal als landelijk beschikbaar aan ketenpartners. Binnen haar vakgebied investeert Fier actief in preventie, voorlichting en scholing.

Horizon (gesloten jeugdhulp):

4 Via de Mybox en Regiebox, onderdelen van de basismethodiek Master!, hebben jeugdigen en hun ouders regie op hun eigen ontwikkeling. De boxen zijn voor iedere jeugdige en ouder uniek en bevatten opdrachten, ontwikkellijnen en een perspectiefplan. Via de boxen werken de jeugdigen en hun ouders samen met de medewerkers van Horizon, en in aansluiting op hun interesses en talenten, aan hun doelen.

5 De mentoren zoeken gericht met de jeugdigen bepaalde praktijksituaties buiten Horizon op om gezamenlijk te oefenen en voorbeeldgedrag te kunnen laten zien. Zo gaat de mentor bijvoorbeeld met een jeugdige naar het winkelcentrum Zuidplein in Rotterdam waar de kans bestaat dat de jeugdige of de mentor door een jongen/man wordt aangesproken. De mentor leert de jeugdige op dat moment in de praktijk hoe zij hiermee om kan gaan.

Pluryn – Intermetzo, Zeist (gesloten jeugdhulp):

6 De Training Mensenhandel, die gezamenlijk wordt gegeven door Intermetzo Zeist en het rechercheteam mensenhandel van de politie.

Jeugdformaat (open jeugdhulp):

7 De medewerkers van Jeugdformaat hanteren het vermissings-protocol en het protocol seksueel grensoverschrijdend gedrag. Deze protocollen zijn voor iedere jeugdige op maat uitgewerkt en bevatten individuele (veiligheids)afspraken.

Kompaan en De Bocht (open jeugdhulp):

8 De workshop 'IK-monument' heeft als doel om het zelfbeeld van de jeugdige positief te beïnvloeden. Met behulp van fotografie wordt een 'IK'-monument gemaakt waarin mooie foto's en complimenten zijn opgenomen. Dit gebeurt aan de hand van individuele fotoshoots of fotosessies in kleine groepen, waarin de jeugdigen ook leren hoe zij kunnen overkomen op een foto. In de kantoorruimte op de groep hangt inmiddels een 'wall of fame' met foto's van jeugdigen die op de Veilig Lima-groep verblijven of verbleven.
Ook op andere gebieden kunnen medewerkers van Veilig Lima (de groep waar de jeugdigen verblijven), gebruik maken van een breed scala aan workshops. Voorbeelden zijn: 'Mijn muziekapotheek' (emotieregulatie) of 'Selfie' (veiligheid).

9 Kompaan en De Bocht biedt interne werkervaringsplekken voor jeugdigen die binnen de veiligheid van de instelling hun dagbesteding willen vormgeven. Daarnaast zijn er afspraken met een lokaal zwem- en fitnesscentrum gemaakt zodat kwetsbare jeugdigen de mogelijkheid hebben om begeleid, anoniem en gescheiden van anderen te kunnen sporten.

10 Het team Hulp bij Seksueel Misbruik (HSM) biedt hulp aan jeugdigen en (inhoudelijke) ondersteuning aan medewerkers van Kompaan en De Bocht. De hulp aan jeugdigen kan bestaan uit individuele hulpverlening na seksueel misbruik en/of deelname aan een verwerkingsgroep (lotgenoten-contact) voor seksueel misbruikte meisjes en vrouwen. De problematiek en behoeften van (vermoedelijke) slachtoffers van jeugdprostitutie blijkt zeer nauw gerelateerd aan misbruikproblematiek en de behoefte aan lotgenotencontact. Tijdens de lotgenotencontactgroep worden niet zozeer de traumatische gebeurtenissen met elkaar gedeeld, maar wordt aan de hand van verschillende thema's op het gebied van intimiteit, seksualiteit en relaties met elkaar gesproken, informatie uitgewisseld, ervaringen gedeeld en geoefend.

De Koppeling (gesloten jeugdhulp):

11 De jeugdigen starten in de ochtend bij De Koppeling met een yogales onder begeleiding van een yogadocente. Door deze les leren de jeugdigen zich (weer) te ontspannen en in contact te komen met hun lichaam.

12 Binnen De Koppeling is aan elk team een coach verbonden die zowel het team, maar ook de individuele medewerker, ondersteunt in de samenwerking en bij de uitvoering van het werk.

OG Heldringstichting (gesloten jeugdhulp):

13 De inrichting van de gesloten meidengroep Kube bevordert het contact van de groepsleiding met de jeugdigen; (administratieve) werkzaamheden vinden aan een open balie plaats en niet in een (afgesloten) kantoor.

14 Het systematisch gebruik van het risicotaxatie-instrument Start-AV geeft duidelijk richting aan de behandeling van de jeugdige. Met de Start-AV worden gedragskenmerken van de jeugdigen als risicofactoren (kwetsbaarheden) en beschermende factoren (krachten) in kaart gebracht. De Start-AV helpt bij het maken van een objectieve risico-inschatting van ontwikkelingsschade, zoals de kans op slachtoffer- of daderschap van onder meer mensenhandel, en bij het formuleren van aansluitende doelen en een aanpak van de onderliggende problematiek.

Pluryn – De Hoenderloo Groep (open en gesloten jeugdhulp):

15 Bij de overgang naar een nieuwe fase in de behandeling schrijft de jeugdige een 'sollicitatiebrief'. Daarmee wordt ze gestimuleerd om na te denken over het verloop van de behandeling en de vorderingen die ze heeft gemaakt. Met deze manier van werken maakt DHG de jeugdige eigenaar van haar eigen proces en krijgt ze invloed op haar behandeling door aan te geven wat ze in de vervolgfase wil leren.

16 DHG werkt samen met een ervaringsdeskundige die ingezet kan worden om meisjes die slachtoffer van loverboys/mensenhandel zijn geworden te helpen over de ervaringen te praten. Veelal spelen er gevoelens van angst, schaamte en soms nog verliefdheid – die openheid over datgene wat gebeurd is belemmeren.

De Rading, Fides (open jeugdhulp):

17 'On the Move': On The Move is gericht op kwetsbare meiden en beoogt door middel van laagdrempelige, goed bereikbare en gratis sporttrajecten binnen tien weken te helpen met het hervinden van de – vaak verstoorde – connectie tussen lichaam en geest. Meiden met een relatietrauma of een trauma op seksueel gebied hebben in veel gevallen een negatief of onrealistisch zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen en hebben zichzelf afgeleerd om naar signalen van hun lichaam te luisteren. On The Move wil hierin een positieve verandering aanbrengen. Door middel van sport en communicatie wordt getracht een realistischer en positiever zelfbeeld te bewerkstelligen en wordt luisteren naar en het herkennen van signalen van het eigen lichaam gestimuleerd.

18 Om te zorgen dat er dagelijks positieve aandacht is voor de jeugdige wordt in de eerste fase van het verblijf bij Fides het zogenaamde 'witboek' geïntroduceerd. In dit boekje schrijven medewerkers gedurende de hele plaatsing complimenten. Ook de jeugdige en haar ouders kunnen hierin positieve ervaringen vastleggen.

19 'Bloedlink': Dit is een project van Pretty Woman (een samenwerking van De Rading en U-Centraal) waarin, samen met onder andere de Politie Midden Nederland, voorlichting wordt gegeven aan jeugdigen en ouders met een islamitische achtergrond over sexting en grooming.

SJSJ Almata (gesloten jeugdhulp):

20 Het behandelplan is geschreven in voor de (LVB-) jeugdige begrijpelijke taal en in de 'jij vorm', dus gericht op de jeugdige.

Timon (open jeugdhulp):

21 Het gebruik van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Op het moment dat er signalen zijn van onveiligheid dan beschrijft de mentor in een voor iedere jeugdige op maat uitgewerkte meldcode om welke signalen het gaat, welke betrokkenen en externe professionals zijn geraadpleegd en welke acties zijn uitgevoerd.

22 Het werken volgens het model 'Beschermjassen'. Via dit model proberen de mentoren de jeugdige weer te verbinden met de hulpbronnen uit de familiaire, sociale en culturele bagage van de jeugdige. De mentoren gebruiken dit model om aan te sluiten bij de interesses van de jeugdige en om de jeugdige weer te verbinden met hulpbronnen uit de familiaire, sociale en culturele bagage van de jeugdige.

23 Het werken met betrokken vrijwilligers, de 'omwoners', als goede buren. Dit zijn vrijwilligers die verbonden zijn aan Talita (de groep waar de jeugdigen verblijven) en daadwerkelijk naast de locatie wonen.

Transferium (gesloten jeugdhulp):

24 Parlan heeft eind 2013, onder andere vanwege het feit dat er weinig vervolgvoorzieningen waren voor de jeugdigen van de Ego Versterkende groep, een nieuwe 24-uurs voorziening opgericht (locatie Weerelaan). Binnen deze kleinschalige woonvoorziening worden de jeugdigen, die doorstromen vanuit de Ego Versterkende groep en bijna achttien jaar zijn, geholpen richting zelfstandigheid.

www.igj.nl

Gezond vertrouwen